

תת"ע 280/03/22 - מדינת ישראל נגד סלימאן אל רמילי

בית המשפט לתעבורה תל אביב

תת"ע 280-03-22 מדינת ישראל נ' אל רמילי
תיק חיצוני: 45250035214

בפני	כבוד השופטת מגי כהן
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשמים	סלימאן אל רמילי

החלטה

רקע:

1. ביום 19.2.22 נתפס הנאשם נוהג ברכב מסוג מזדה מ.ר. 59189902, וזאת על אף שנפסל ביום 17.11.21 למשך 60 יום וניתנה לו ארכה להפקיד את הרישיון עד ליום 1.2.22 והוא לא עשה כן.
2. הנאשם זומן כדין ולא התייצב לדיון שהיה קבוע בעניינו ביום 8.3.22, ובאותו היום נשפט בהעדר ונגזר דינו.
3. ביום 17.5.22 הסנגור הגיש בקשה לביטול פס"ד בהעדר בטענה כי הנאשם כלל לא ידע על היותו בפסילה עת נהג ברכבו במועד נשוא האישום. ביום 19.5.22 ניתנה החלטתי הדוחה את הבקשה בקובעי כי הנאשם זומן כדין לדיון ולא התייצב.
4. הסנגור ערער לביהמ"ש המחוזי, ובהחלטת כב' השופט צלקובניק מיום 20.7.20 נקבע כי "התיק יוחזר לביהמ"ש קמא כדי שישמעו טענות הצדדים בעניין מודעותו של המערער לעונש הפסילה שהוטל בביהמ"ש בצפת וזאת בלי שיבוטל לפי שעה פסק דינו ביהמ"ש קמא, ובימ"ש קמא יחליט בענין זה כחוכמתו לאחר בדיקת הסוגיה.
כדי לא לבטל תכלית קיום הדיון מורה אני על עיכוב עונש הפסילה בפועל שהוטל ועל עיכוב הקנס עד מועד מתן ההחלטה בבימ"ש לתעבורה בפתח תקוה."

טענות הצדדים:

5. לטענת ב"כ הנאשם, הנאשם כלל לא היה מודע לקיומה של הפסילה מביהמ"ש בצפת בתת"ע

עמוד 1

676-11-20 ועל כן לא ניתן להרשיעו בעבירת נהיגה בזמן פסילה. ב"כ הנאשם ביקש לקבוע דיון לשמיעת הנאשם, סנגורו דאז- עו"ד אלעוברה סולימאן וכן את העו"ד שיצגה את הנאשם בדיון בצפת- עו"ד עפנאן כחילי.

בישיבת יום 15.3.23 הנאשם העיד בפני כי נתפס נוהג כשרישונו לא בתוקף וקיבל זימון לביהמ"ש בצפת. הנאשם מסר את הזימון לעו"ד אלעוברה סולימאן וביקש ממנו שיטפל בדו"ח. אותה העת נפטר דודו של הנאשם שהנו אחיו של עו"ד אלעוברה סולימאן. הנאשם העיד כי היתה עורכת דין שייצגה אותו בדיון בצפת וכי לא היה לו כל קשר עם אותה עו"ד ורק לעו"ד אלעוברה היה קשר איתה. הנאשם העיד כי כאשר פנה לעו"ד אלעוברה לברר לגבי הדו"ח האחרון השיב לו כי הכל מטופל.

בחקירתו הנגדית הנאשם נשאל האם שאל את העו"ד אלעוברה מה נסגר עם הטיפול בתיק של צפת? והשיב כי אותה עת דודו של הנאשם (אחיו של עו"ד אלעוברה) -נפטר והמשפחה היתה שרויה באבל והוסיף "**אם עו"ד אומר לך שזה טופל מה צריך לשאול. אני אמרתי לו שיש לי רשיון נהיגה תקין שאני מוכן ללכת לשימוע**" (פרוטוקול מיום 15.3.23 עמ' 8 שורה 24-25). הנאשם נשאל האם עו"ד אלעוברה ייצג אותו בתיקים נוספים מלבד התיק בצפת? והשיב בשלילה. לשאלה אם כך, מדוע בתיק הנוכחי ייצג אותו בתחילה עו"ד אלעוברה אם אותו עו"ד לטענת הנאשם התרשל? הנאשם השיב "**נכון, כי בזמן שלא אמר לי שאני פסול נתפסתי בזמן פסילה ופניתי אליו, ואמרתי לו שקיבלתי פסילה והשביתו לי רכב**" (פרוטוקול מיום 15.3.23 עמ' 9 שורות 17-19). הנאשם נשאל אם זו היתה הפעם היחידה שנוהג בפסילה? והשיב בחיוב. הנאשם עומת עם העובדה כי גם באילת וגם בבאר שבע נתפס נוהג בזמן פסילה (ת/א-ת/ב) ובחקירתו במשטרה מסר את אותו התירוץ כמו במקרה שלנו, שעו"ד לא עדכן אותו בדבר הפסילה. ולעניין זה השיב הנאשם "**היה לי נהג באילת, ירד להוריד מים, אני עליתי על ההגה נכון סיפרתי לחוקר על הפסילה שקיבלתי ולא הייתי מודע**" ובהמשך מסר "**העו"ד לא עדכן אותי שאני פסול. עיינתי בחומר זה באילת לא בבאר שבע**" (פרוטוקול מיום 15.3.23 עמ' 11 שורות 13-18). הנאשם אישר במהלך עדותו בפני כי חתם לעו"ד אלעוברה על יפוי כח שיוכל לייצג אותו (ת/7).

6. עו"ד אלעוברה סולימאן העיד בפני כי הנאשם פנה אליו לקבל ייצוג בעבירת תנועה. התיק היה קבוע בצפת. אותה עת עו"ד סולימאן עבד עם עו"ד עפנאן שהופיעה במקומו בתיקים בצפון. עו"ד עפנאן ייצגה את הנאשם בצפת והודיעה לעו"ד סולימאן שהנאשם נפסל. אלא שאותה העת נפטרה גיסתו שלו עו"ד סולימאן ושבעיים אח"כ נפטר גם בעלה (אחיו של עו"ד סולימאן) ומאחר ועו"ד סולימאן היה שרוי בתקופה קשה או שכח להודיע לנאשם את דבר הפסילה. כאשר הנאשם נתפס ברמלה נוהג בזמן פסילה והתקשר אליו הוא נזכר ששכח להודיע לנאשם את דבר הפסילה.

בחקירתו הנגדית העיד עו"ד סולימאן כי אחיו נפטר ביום 2.9.21 ובאותה תקופה "**התנהלתי מבחינת עבודה בצורה לא יציבה, ימים רבים נעדרתי מעבודה, ליוויתי את האחיינים**" (פרוטוקול מיום 15.3.23 עמ' 14 שורות 22-23). עו"ד סולימאן העיד כי הנאשם הינו אחיינו וסביר להניח שפגש את הנאשם לאחר הדיון בביהמ"ש בצפת אך לא הודיע לו את דבר הפסילה. לשאלה האם הנאשם התעניין בתוצאות ההליך בצפת? השיב עו"ד סולימאן "**לא זכור לי, אם היה שואל סביר להניח שהייתי אומר לו**" (פרוטוקול מיום 15.3.23 עמ' 15 שורות 1-2). לשאלה הכיצד טוען הנאשם ששאל את עו"ד סולימאן והאחרון השיב לו שהכל בטיפול? השיב עו"ד סולימאן "**סביר להניח שאמרתי את זה לפני**

מתן גזה"ד או לפני שידעתי על הפסילה" ובהמשך מסר כי אינו זוכר בדיוק מה אמר (פרוטוקול מיום 15.3.23 עמ' 14 שורות 5-10). עו"ד סולימאן העיד כי עו"ד עפנאן הופיעה בהתאם לכתב העברה שנתן לה וכי לא היה לה כל קשר עם הנאשם וכי עו"ד עפנאן הודיעה לו את תוצאות ההליך אלא שהוא לא הודיע לנאשם.

7. עו"ד עפנאן כחילי העידה בפני כי יש לה משרד פרטי והיא עובדת עם הסנגוריה הציבורית. היא מקבלת העברות מעורכי דין מכל הארץ ומופיעה בביהמ"ש לתעבורה בצפת ובנצרת במקומם עפ"י כתבי העברה ויפוי כח. בתיקים בהם לא נדרשת חובת התייצבות לנאשם היא מגיעה להסדר עם התביעה, מתקשרת לעו"ד לקבל ממנו את האישור ואם הוא מאשר היא מסיימת את התיק. כך היה גם במקרה דנא שעו"ד סולימאן העביר לה את התיק ביום הדיון או יום לפני, היא הגיעה להסדר עם התביעה, קיבלה אישור והעו"ד סולימאן אף שלח לה שהנאשם תיקן את המחדל והוציא רישיון נהיגה.

בחקירתה הנגדית נשאלה עו"ד עפנאן האם במקרה דנא הודיעה לעו"ד סולימאן על ההסדר, והשיבה **" כמובן, אני הודעתי לו, לפני שביהמ"ש נתן גזר דינו הודעתי לו והוא נתן הסכמה להסדר הזה ואז סיימתי את התיק"** פרוטוקול מיום 3.7.23 עמ' 19 שורות 17-20). בהמשך לשאלת ביהמ"ש השיבה עו"ד עפנאן כי העו"ד שמטפל בתיק רואה את הפרוטוקול בנט המשפט או שולחים לו (פרוטוקול מיום 3.7.23 עמ' 14 שורות 22-24).

8. המאשימה מתנגדת וטוענת כי הנאשם לוקה בעצימת עיניים שכן באחריותו היה להתעדכן בתוצאות ההליך המשפטי. הנאשם אף ציין בחקירתו כי הנו אחיינו של עו"ד סולימאן ורואה אותו לעיתים תכופות ולכן היו לו כמה הזדמנויות להתעדכן בדבר תוצאות ההליך בבימ"ש בצפת. יתרה מכך, הנאשם שב והעלה את אותה הטענה בדבר אי ידעה על הפסילה הן בהליך חקירתו בתיק של בבאר שבע והן בתיק של אילת.

דיון והכרעה:

9. אין חולק כי כנגד הנאשם הוגש כתב אישום בתת"ע 676-11-20 בגין נהיגה ללא רישיון נהיגה בתוקף. עוד אין חולק כי הנאשם פנה לעו"ד אלעוברה סולימאן שייצג אותו בתיק והאחרון העביר את הייצוג בתיק ספציפי לעו"ד עפנאן כחילי אשר הופיעה בדיון בביהמ"ש בצפת. באותו תיק ביום 17.11.21 במסגרת הסדר אליו הגיעו הצדדים, נגזרו על הנאשם בין היתר 60 ימי פסילה עם ארכה להפקיד רישיון עד ליום 1.2.22. אין חולק כי עו"ד עפנאן הודיעה לעו"ד סולימאן את תוכנו של ההסדר ושל גזה"ד.

השאלה שבמחלוקת הנה האם הנאשם ידע את תוכנו של גזה"ד מיום 17.11.21, דהיינו האם הנאשם ידע על הפסילה?

10. על פי הפקודה יש להודיע למי שרישיונו נפסל על דבר הפסילה ואכן הוראת סעיף 67 לפקודת

התעבורה, הקובעת עבירה פלילית למי שנהג בעת שרישיונו נפסל, מנוסחת בזו הלשון:

"67. נהיגה בזמן הפסילה או בניגוד לתנאים

מי שהודע לו שנפסל מלקבל או מהחזיק רישיון נהיגה, וכל עוד הפסילה בתקפה הוא נוהג ברכב שנהיגתו אסורה בלי רישיון לפי פקודה זו ... או מי שהודע לו כי נפסל מהחזיק ברישיון רכב וכל עוד הפסילה בתקפה הוא משתמש באותו רכב... דינו - מאסר לשלוש שנים או קנס מאה אלף לירות, או שני העונשים כאחד."

עולה איפוא שבהעדר התייבבות הנהג בבית המשפט למתן גזר דינו, יש צורך להודיע לאדם, כי הוא נפסל מלהחזיק רישיון. ורק מי ש"הודע לו", כמצוות הסעיף, עובר עבירה. אם נוהג הוא בלא שהודע לו על הפסילה, נהיגתו חוקית. לשם כך, הנפסל צריך לדעת כי הוא פסול מלנהוג. היינו, דרושה ידיעה.

11. נשאלת השאלה מה פירושה של ידיעה?

בעבירה של "נהיגה בזמן פסילה" קבע המחוקק שנדרשת מחשבה פלילית מסוג מודעות. קרי, ידיעה בפועל של הנהג שהוא נוהג תחת פסילה.

סעיף 239ב בחוק סדר הדין הפלילי קובע:

"לעניין עבירה של נהיגה בזמן פסילה מקבל או מהחזיק רישיון נהיגה בלבד, לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה, נשלחה הודעה על גזר דין שבו הוטלה הפסילה או הודעה על ההחלטה בדבר הפסילה עד תום ההליכים בדואר רשום, רואים אותה כאילו הומצאה כדין, וכאילו הודע לנמען על הפסילה לפי סעיף 67 האמור גם בלא חתימה על אישור מסירה כאמור בסעיף 237, אף אם לא התקיימו הוראות סעיף 237(ג), זולת אם הוכיח הנאשם כי לא קיבל את ההודעה מסיבות שאינן תלויות בו ולא עקב הימנעותו מלקבלה...." (הדגשות במקור שלי - מ.כ.)

יוצא כי המחוקק עצמו מכיר במצב של ידיעה קונסטרוקטיבית מצד הנאשם כאשר עסקינן במסירת הודעה על פסילתו בהעדרו.

12. נשאלת השאלה, מה דין ידיעת הסנגור על הפסילה?

סעיף 237(ב) בחוק סדר הדין הפלילי קובע מפורשות:

"מסירת המסמך לידי סניגור הנאשם, או מסירתו במשרד הסניגור לידי פקידו, וכן משלוח מכתב רשום עם אישור מסירה לפי מען משרדו, כמוה כהמצאה לנאשם, זולת אם הודיע הסניגור לבית המשפט, תוך חמישה ימים, כי אין ביכלתו להביא את המסמך לידיעת הנאשם."

בין בעל־דין לבין עורך־דין המיצגו בפני בית־המשפט שוררים יחסי שליחות.

עמוד 4

בפ"ל (תעבורה ב"ש) 7760-10-14, **מדינת ישראל נ' שריף אבו עראר** (מיום 21.9.15), ניתח בית המשפט את יחסי השליחות השוררים בין בעל דין לבין עורך הדין, במסגרתם על השלוח לגלות לשולח כל ידיעה ולמסור לו כל מסמך שנוגע לנושא השליחות. במסגרת יחסי שליחות אלה, ציין בית המשפט, שעורך הדין מחויב למסור לנאשם כל ידיעה או מסמך הנוגעים למשפטו, מתוקף תפקידו כשלוח.

13. במקרה דנא, טוען הנאשם כי הסגור לא הודיע לו את דבר הפסילה. וכך גם טוען עו"ד סולימאן כי עקב נסיבות קשות שבהן היה שרוי אותה העת הוא לא הודיע לנאשם את דבר הפסילה.

ב"כ המאשימה סבורה כי די בעצמת עיניים של הנאשם כדי להביא להרשעתו בעבירה של נהיגה בזמן פסילה.

ביהמ"ש העליון התייחס לסוגיה של עצמת עיניים בע"פ 73/81 **מדינת ישראל נ' אילן זלכה**, פ"ד לה (4) 832: בקובעו:

" חזקה על נאשם אשר לא הופיע, כי יתעניין בדיעבד במה שקרה במשפטו, על-ידי פניה למזכירות בית המשפט, שאינה גוזלת הרבה מזמנו. על-כן, אף אם לא הייתה לנאשם ידיעה ממשית על הפסילה על-תנאי, ידיעה 'קונסטרוקטיבית' הייתה לו מכל מקום. " (שם ע"מ 834)

14. לאור האמור לעיל קל וחומר לגבי המקרה שלפני.

הנאשם פנה לעו"ד סולימאן שייצג אותו, בגין עבירה מיום 16.10.20 בבימ"ש בצפת.

ביום 17.11.21 נגזר דינו של הנאשם וניתנה לה ארכה להפקדה עד ליום 1.2.22, אלא שלטענתו עו"ד סולימאן לא הודיע לו על הפסילה כי היה שרוי באבל על מות אחיו. מעדותו של עו"ד סולימאן עולה כי אחיו נפטר ביום 2.9.21, עניינו של הנאשם נדון לאחר מכן ביום 17.11.21, הנאשם נתפס נהג בפסילה ביום 19.2.22. דהיינו היה לנאשם די ויותר זמן להתעדכן מה עלה בגורל כתב האישום שהוגש נגדו. אין חולק כי עו"ד סולימאן והנאשם הנם קרובי משפחה ובמשך כל הזמן הזה בודאי נפגשו בנסיבות שונות. עוד אדגיש כי בשל העובדה כי הנאשם הנו קרוב משפחה של עו"ד סולימאן אזי יש לגשת לעדותו של עו"ד סולימאן בזהירות, ואף מתוך חשדנות, שכן מדובר במי שיש לו אינטרס ברור, לגונן על קרוב משפחתו.

בחקירתו הנגדית הנאשם נשאל האם שאל את העו"ד אלעוברה מה נסגר עם הטיפול בתיק של צפת? והשיב כי אותה עת דודו של הנאשם (אחיו של עו"ד אלעוברה) -נפטר והמשפחה היתה שרויה באבל והוסיף **"אם עו"ד אומר לך שזה טופל מה צריך לשאול. אני אמרתי לו שיש לי רשיון נהיגה תקין שאני מוכן ללכת לשימוע"** (פרוטוקול מיום 15.3.23 עמ' 8 שורה 24-25).

אלא שעו"ד סולימאן השיב לשאלה האם הנאשם התעניין בתוצאות ההליך בצפת? כי **"לא זכור לי, אם היה שואל סביר להניח שהייתי אומר לו"** (פרוטוקול מיום 15.3.23 עמ' 15 שורות 1-2). לשאלה הכיכד טוען

הנאשם ששאל את עו"ד סולימאן והאחרון השיב לו שהכל בטיפול? השיב עו"ד סולימאן "סביר להניח שאמרתי את זה לפני מתן גזה" או לפני שידעתי על הפסילה".

המסקנה העולה מעדות הנאשם ועו"ד סולימאן, כי לנאשם היה נוח להתעלם מקיומו של התיק המשפטי או של פסק הדין בעניינו.

15. אינני סבורה כי אדם אשר אינו מגיע למשפטו, ואינו מברר עד תום את תוצאות משפטו, יכול "לרחוץ בנקיון כפיו" ולטעון כי לא ידע את תוכנו של גזר דינו. הרי שגם עו"ד סולימאן העיד כי לו הנאשם היה שואל אותו לגבי תוצאות ההליך בוודאי היה מעדכן אותו בדבר הפסילה. הרי המדובר ב"עצימה עיניים" מצדו השקולה בעיני לידיעה ממשית לכל דבר ועניין.

יתרה מכך אדגיש כי כעולה מעדותו של עו"ד סולימאן אותה העת לא היה מפוקס בעבודתו בשל אובדן אחיו וגסתו, אלא שמעדותה של עו"ד כחילי עולה כי עו"ד סולימאן התנהל בצורה מקצועית, חתם לה כל כתב העברה, היה זמין ביום הדיון לאשר את ההסדר וקיבל את הידיעה בדבר תוצאות ההליך המשפטי.

16. "אדם המיוצג בהליך משפטי מוחזק כמי שיודע גם יודע מה גזר עליו בית המשפט, אלא אם יוכיח הוא עצמו כי מסיבה שאינה תלויה בו לחלוטין, לא קיבל את המידע." (ראה: פ"ל 7760-10-14/10-14 מדינת ישראל נ' שריף אבו עראר (נבו) 21.09.2015).

סבורני כי במקרה דנא, קמה חזקת ידיעה לנאשם באשר לתוצאות משפטו. משבחר הנאשם לא להתייצב למשפטו וביקש כי עו"ד יטפל בעניינו קמה לו חובה לברר את תוצאות ההליך המשפטי בעניינו.

לעניין חובת הנאשם לברר את תוצאות משפטו, ראה: עפ"ת (מחוזי ירושלים) 7923-09-11 מדינת ישראל נגד רן לוי, ת"פ (מחוזי באר-שבע) 8004/04 מד"י נגד סלימאן אבו אלקיעאן, וכן רע"פ 9811/09 סמימי נגד מדינת ישראל

17. לאור האמור לעיל, אני דוחה את טענת הנאשם לפיה דבר הפסילה לא הודע לו.

המזכירות תשלח העתק מהחלטתי זו לב"כ הצדדים

ניתנה היום, ה' אב תשפ"ג, 23 יולי 2023, בהעדר הצדדים.